

Sygn. akt I PSK 115/21

## POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa R. B.  
przeciwko P. [...] Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w C.  
o ryczałt za noclegi,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 23 czerwca 2021 r.,  
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy  
i Ubezpieczeń Społecznych w G. - Ośrodka Zamiejscowego w R.  
z dnia 9 czerwca 2020 r., sygn. akt IX Pa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

P. [...] Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w C. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w G. Ośrodka Zamiejscowego w R. z dnia 9 czerwca 2020 r. oddalającego jej apelację od wyroku Sądu Rejonowego w R. z dnia 8 listopada 2019 r. zasądzającego od niej na rzecz R. B. kwotę 4.240,35 zł z ustawowymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 10 listopada 2016 r. z tytułu wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, za pracę w święta i w niedzielę, za pracę w porze nocnej i w czasie dyżurów oraz kwotę 23.400 zł z ustawowymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 10 listopada 2016 r. z tytułu ryczałtów za noclegi oraz oddalającego powództwo w pozostałym zakresie i rozstrzygającego o kosztach procesu.

Skarga kasacyjna oparta została na zarzucie naruszenia przepisów prawa materialnego: art. 77 § 2, 3 i 5 k.p. w związku z § 33 pkt 4 Regulaminu wynagradzania pracowników obowiązującego w pozwanej Spółce od 12 lipca 2013 r., przez zasądzenie ryczałtów za noclegi, mimo że należności z tytułu ryczałtów za noclegi od lipca 2013 r. powinny być wyliczone zgodnie z postanowieniami Regulaminu wynagradzania; art. 77<sup>5</sup> § 2, 3 i 4 k.p. w związku z § 33 pkt 2 Regulaminu wynagradzania pracowników obowiązującego w pozwanej Spółce od dnia 12 lipca 2013 r., przez pominięcie, że H. B. w spornym okresie otrzymywał nie tylko 10 zł tytułem ryczałtu za nocleg, ale również kwotę 190 zł diety.

Skarżąca zarzuciła także naruszenie przepisów postępowania, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 322 k.p.c., przez jego zastosowanie, mimo że niniejsza sprawa nie jest sprawą o naprawienie szkody, o dochody, o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia ani też o świadczenia z umowy o dożywocie.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca stwierdziła, że jest ona oczywiście uzasadniona, podnosząc, że kwestia relacji pomiędzy postanowieniami regulaminu wynagradzania a przepisami Kodeksu pracy w sytuacji uregulowania wysokości ryczałtu za noclegi w regulaminie była już przedmiotem oceny Sądu Najwyższego. Mianowicie, zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem sądowym (w tym Sądu Najwyższego) pracodawca ma możliwość uregulowania kwestii wypłaty ryczałtów za noclegów wewnętrznych źródłach prawa pracy w wysokości poniżej limitu 25% określonego w przepisach rozporządzenia wydanego na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 77<sup>5</sup> k.p. Zauważyła, że w wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 20 lipca 2018 r., III APa [...], w sprawie pozwanej Spółki, Sąd ten uznał, iż kwota 10 zł tytułem ryczałtów za noclegi jest kwotą odpowiednią, niebudzącą wątpliwości. Przede wszystkim jednak w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2017 r., III PZP 2/17, wskazano, że ryczałt za nocleg w podróży służbowej kierowcy zatrudnionego w transporcie międzynarodowym może zostać określony w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę poniżej 25% limitu, o którym mowa w § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z

dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.; dalej: rozporządzenie z dnia 19 grudnia 2002 r.) oraz w § 16 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. z 2013 r., poz. 167; dalej: rozporządzenie z dnia 29 stycznia 2013 r.). Zatem sięgnięcie do przepisów powszechnie obowiązujących możliwe jest jedynie w sytuacji braku regulacji w zakładowych źródłach prawa pracy, która to sytuacja w niniejszej sprawie nie występuje z uwagi na obowiązywanie u pozwanej § 33 Regulaminu wynagradzania. Tymczasem na gruncie niniejszej sprawy Sądy pierwszej i drugiej instancji orzekły, że należny ryczałt stanowi kwotę 100 zł, pomimo obowiązywania uregulowań wewnętrzzakładowych w pozwanej Spółce.

Ponadto, w ocenie skarżącej, przyjęcie takiej kwoty nastąpiło bez przeprowadzenia jakiegokolwiek postępowania dowodowego mającego na celu ustalenie, czy kwota taka stanowić może ekwiwalent kosztów noclegu kierowcy za granicą. W efekcie błędnie doszło do zastosowania przez Sądy obu instancji art. 322 k.p.c., który w niniejszej sprawie zastosowania znaleźć nie mógł, gdyż nie należy ona do spraw w nim wymienionych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c., na którą powołuje się skarżąca, należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub

stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398<sup>4</sup> k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20 poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616).

W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2017 r., III PZP 2/17 (OSNP 2018 nr 3, poz. 28) podkreślono nie tylko, że ryczałt za nocleg w podróży służbowej kierowcy zatrudnionego w transporcie międzynarodowym może zostać określony w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę (art. 77<sup>5</sup> § 3 k.p.) w sposób mniej korzystny niż to wynika z rozporządzenia wykonawczych wydanych na podstawie art. 77<sup>5</sup> § 2 k.p.), lecz także i to, że sąd ma prawo (obowiązek) szacunkowo badać, czy przyjęty pułap ryczałtu daje kierowcy realną możliwość zaspokojenia potrzeb noclegowych w godnych i regenerujących warunkach. Przy ustalaniu należnej kwoty trzeba uwzględnić indywidualne okoliczności sprawy, a gdy ściśle ustalenie wysokości żądania nie jest możliwe lub nader utrudnione, sąd ma prawo skorzystać z rozwiązania przewidzianego w art. 322 k.p.c. Podobnie wypowiadał się Sąd Najwyższy już wcześniej, podkreślając, że przy ustalaniu lub miarkowaniu kwoty należnego ryczałtu za nocleg należy uwzględnić indywidualne okoliczności konkretnej sprawy, a jeżeli ściśle ustalenie wysokości żądania nie jest możliwe lub nader utrudnione, sąd ma prawo i powinien skorzystać z dyspozycji art. 322 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2017 r., II PK 28/16 (LEX nr 2323651). Sąd Najwyższy uznał, że przy ocenie roszczenia pracownika sąd ma obowiązek weryfikowania, czy postanowienie regulaminu lub umowy o pracę nie zmierza do przyznania świadczenia (świadczeń) rekompensujących podróże służbową w sposób pozorny lub symboliczny (marginalny). Ocenę tę należy odnosić do komfortu nocowania w kabinie samochodu oraz poniesionych przez pracownika wydatków

postojowych (parkingowych). W wyrokach z dnia 7 lutego 2017 r., II PK 359/15 (LEX nr 2252203) oraz z dnia 30 maja 2017 r., I PK 148/16 (LEX nr 2319690).

Mając to na uwadze, skarga kasacyjna nie jest oczywiście uzasadniona w zakresie naruszenia art. 322 k.p.c. – przez przyjęcie, że może być on zastosowany w sprawie. Nie budzi też wątpliwości, że ustalenie wysokości ryczałtu z kwocie 10 zł (2,40 euro) za nocleg, czyli w cenie butelki wody mineralnej (co ustalił Sąd drugiej instancji), nie dawało kierowcy realnej możliwości zaspokojenia potrzeb noclegowych w godnych i regenerujących warunkach. Natomiast, skoro z jednej strony nowy Regulamin wynagradzania z 17 grudnia 2014 r. przewidywał ryczałt za noclegi w podróży służbowej w wysokości 150 zł, a dodatkowo skarżąca nie przedstawia żadnych argumentów przemawiających za tym, że kwota ryczałtu ustalona w wyroku w wysokości 100 zł za nocleg nie odpowiada przedstawionym wyżej (w powołanych orzeczeniach Sądu Najwyższego) kryteriom, to również i w tym zakresie skarżąca nie wykazała oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał zatem, że strona skarżąca nie zdołała wykazać, że zachodzi potrzeba merytorycznego rozpoznania jej skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.